

Slovák není Maďar

Poslední slovensko-maďarský spor o novelu zákona o dvojitým občanství je jen momentálním vyvrcholením hluboce komplikovaných vztahů mezi maďarskými a slovenskými politickými elitami. Nelze se divit, maďarské parlamentní volby proběhly jen před nedávnem, a ty slovenské jsou přede dveřmi. Předmět sporu není vůbec překvapivý, ani jistě není sporem posledním a z hlediska vzájemných vztahů bychom museli příčiny hledat v posledních dvou stoletích. Blesková reakce slovenské vlády na přijatou novelu v podobě úpravy zákona o státním občanství vytvořila dojem okamžiku před vyhlášením válečného stavu. Maďarští i slovenští politici bez vědomí těch, kterých se jejich jednání bezprostředně dotýká, tedy občanů (bez ohledu na etnickou příslušnost), vytvořili z této skupiny obyvatel rukojmí ve zcela iracionální politické partii. Maďarští politici na čele s V. Orbánem přijetím této normy nezodpovědně zasáhli do probíhající předvolební kampaně na Slovensku a poskytli vítanou předvolební municí zejména nacionalisticko-populistickému vládnímu bloku (SMER-SD, SNS, ĽS-HZDS). Problematickou se jeví zejména reakce slovenských politiků, kteří nejen v tomto případě (ale i v průběhu prezidentské kampaně) opět úspěšně vyvolávají uvnitř slovenské společnosti pocity vnějšího ohrožení a emocionálně útočí na pocity primitivního strachu tvrzeními o případné revizi hranic. Obavy jsou to, s ohledem na existenci a platnost mezinárodních smluv (včetně bilaterální smlouvy slovensko-maďarské z roku 1995) zcela neopodstatněné a v Evropské unii těžko akceptovatelné. Hysterie vyvolaná zástupci slovenských politických stran slouží v probíhající předvolební kampani k dosažení krátkodobého politického cíle – růstu volebních preferencí. V. Orbán je na koni a po drtivém volebním vítězství v dubnových parlamentních volbách aspoň symbolicky plní novelou zákona o dvojitým občanství dlouhodobě prosazovaný bod své politiky ve vztahu k zahraničním Maďarům z let 1998-2002. Zároveň však svým rázným postupem dal zřetelně najevo, že Maďarsko pod jeho vedením bude v mezinárodněpolitických vztazích opět sebevědomým hráčem, kterým přestalo být v okamžiku ekonomických potíží v letech 2006-2009. Tomu, že touto politikou se z obou stran narušuje léta těžce budovaná symbióza slovenského a maďarského obyvatelstva na smíšených územích, se velká pozornost nevěnuje, stejně jako se obě politické reprezentace dlouhodobě nevěnují řešení skutečných problémů v těchto národnostně smíšených regionech – vysoká nezaměstnanost, romská otázka, nedostatečná dopravní infrastruktura. Takováto politika zbytečně otevírá těžce zhojené rány minulosti, a to, co Slováci a Maďaři v těchto smíšených regionech nejméně potřebují, jsou uměle vyvolávané politické přestřelky. Slovenští i maďarští politici by se měli začít učit od občanů, kteří se ve slovensko-maďarské symbióze desítky let učili žít, aby pochopili, že jediné vzájemná spolupráce a respekt je předpokladem relativně klidného soužití ale regionálního rozvoje.

Publikované in: EURO, č. 22, 31.5. 2010, s. 17, www.euro.cz